

Gilbert Achcar

Socialistisk strategi och partiet

Ur *International Viewpoint* 2/9 2021

[Från ett anförande som Achcar höll i september 2021 vid en konferens i Sydafrika, *Dialogues for an Anti-capitalist Future*. Achcar har i efterhand gått igenom, redigerat och kompletterat sitt anförande.]

Jag vill tacka för inbjudan att tala på detta möte. Det är ett viktigt tillfälle för mig att diskutera dessa frågor med kamrater från Afrika, den kontinent där jag är född och växte upp i Senegal.

Det ämne mötesledningen tänkt sig är ganska brett: ”Marxism, socialistisk strategi och partiet”. Frågorna är samtliga angivna i singularis, trots att de täcker en mängd områden och ett brett spektrum av situationer. Det finns, som bekant, många sorters ”marxism”, där varje uppfattning anser sig stå för den enda riktiga och autentiska. Och det finns säkert många tänkbara socialistiska strategier, eftersom strategin vanligen utarbetas efter de konkreta omständigheterna i varje land. Det kan inte finnas någon global socialistisk strategi, likadan överallt och i alla lägen. På samma sätt skulle jag säga att det inte finns någon enda uppfattning om partiet giltig i alla tider och länder. Strategiska och organisatoriska frågor måste relateras till lokala förhållanden. Om inte kan man hamna i vad Leo Trotskij så väl betecknade som ”byråkratiskt abstrakt internationalism” och som alltid visat sig steril. Det måste vi ha i åtanke.

Jag tänkte ta upp några begrepp som uppstått under marxismens historia då vår diskussion ju ingår i ett marxistiskt ramverk. Och jag ska försöka komma med några slutsatser grundade på marxismens nu långa historia.

Marx och Engels, Kommunistiska manifestet och Första internationalen

Vi kan fastställa födelsedatumet för marxismen som kombinerad teoretisk och praktisk politisk inriktning till *Det kommunistiska partiets manifest* som utkom 1848. Det är en lång historia och tvingar oss att reflektera över de enorma förändringar som skett mellan vår samtid i det tjugoförsta århundradet och den tid då marxismen uppstod. Från allra förstas början gav Marx och Engels prov på en hel del flexibilitet och det redan i detta grundningsdokument för marxismen som politisk rörelse. Avsnittet om kommunisternas förhållande till andra arbetarpartier är välkänt och ganska viktigt och intressant, eftersom det anger ramarna för en form av politiskt tänkande och den relation den intar i marxistisk teori, som då bara befann sig på nybörjarstadiet. Det är ett tidigt uttryck för marxismens perspektiv och därför förvisso långt ifrån fulländat. Men det är ett mycket viktigt politiskt dokument som tecknar ett nytt globalt politiskt perspektiv. Det utformades som ett politiskt ”manifest” och har därför en mycket nära koppling till handling.

Där läser vi de berömda raderna: ”I vilket förhållande står kommunisterna till proletariatet i allmänhet? Kommunisterna utgör inget särskilt parti gentemot de andra arbetarpartierna.” Detta betyder förstås inte att kommunisterna inte har något eget parti, eftersom dokumentet ju heter *Det kommunistiska partiets manifest*. Vad man vill framhålla är egentligen att kommunistpartiet inte skiljer sig från andra arbetarpartier. Beträffande vad som avses med ”andra arbetarpartier” klargörs det några rader längre ner.

”De”, dvs kommunisterna, ”har inga från proletariatets intressen skilda intressen”. Med andra ord, kommunisterna utgör ingen särskild grupp med egen agenda. De kämpar för hela den proletära klassens intressen. De utgör en integrerad del av proletariatet och kämpar för dess klassintressen, inte sina egna. Detta är verkligen någonting mycket viktigt då vi av historien fått vara med om att många arbetarpartier kommit att bli avskilda, block av särintressen, från

klassen i dess helhet. Historien är full av sådana exempel.

Kommunisterna har således inga intressen som skiljer dem från proletariatet som helhet. Inga egna särintressen, som kan skilja sig från klassens. Vad är det då som kännetecknar kommunisterna? ”De skiljer sig från andra arbetarpartier bara i detta avseende” – varpå två punkter följer:

1. Det internationalistiska perspektivet, eller insikten om att kommunisterna ”i proletariatets olika nationella strider framhäver de av nationaliteten oberoende, för hela proletariatet gemensamma intressena”. Denna tanke om proletariatet som en global klass med av nationaliteten oberoende intressen [”von der Nationalität unabhängigen Interessen”] är det som utmärker kommunisterna i *Manifestet*.
2. Inriktningen på slutmålet för arbetarklassens kamp, som går ut på att omvandla samhället och avskaffa kapitalism och klassmotsättningar. I de olika stadierna a kampen mot bourgeoisien företräder kommunisterna detta långsiktiga perspektiv. De har alltid slutmålet för ögonen och förlorar det aldrig ur sikte genom att fastna i mindre strider och delkrav.

Detta är de båda utmärkande dragen hos kommunisterna som del av arbetarklassen, som grupp eller parti inom arbetarklassen och som kämpar för hela klassens intressen. Detta får både praktiska och teoretiska konsekvenser. På det praktiska planet utgör kommunisterna ”den beslutsammaste, alltid framåt-drivande delen av arbetarpartierna i alla länder”. De är de mest beslutsamma i den politiska vardagen genom att alltid driva rörelsen framåt, mot ytterligare radikaliserings. På det teoretiska planet har kommunisterna, tack vare sitt analytiska perspektiv, en bred och omfattande förståelse av de olika striderna. I varje fall är det den rollen de önskar inta.

”Kommunisternas närmaste mål är detsamma som för alla övriga proletära partier.” Denna upprepade betoning av det gemensamma är viktig, uppfattningen att vi kommunister – och här är det Marx och Engels som skriver – bara är ett av de proletära partierna, inte det enda. Det sekteristiska anspråket att utgöra arbetarklassens enda parti och att inget annat parti företräder klassen är definitivt inte vad som sägs här.

Och vad är då det närmaste målet för kommunisterna som man delar med andra proletära partier? Det ger en vink om vad Marx och Engels avsåg med andra proletära partier. Det målet är ”proletariatets utformning till klass, störtandet av det borgerliga herraväldet och den politiska maktens erövring genom proletariatet”. Dessa mål klargör vad de båda författarna avsåg med proletära partier. Och de belyser vad den inledande meningen om att ”kommunisterna utgör inget särskilt parti gentemot de andra arbetarpartierna” (eller något särskilt parti i jämförelse med de övriga). Med arbetarpartier avsåg Marx och Engels alla partier som kämpar för dessa mål: att politiskt formera klassen, störta bourgeoisins välde och att proletariatet erövrar den politiska makten.

Vad Marx och Engels politiska bana och texter förutom detta klart visar är att de inte hade någon allmän teori om partiet, att de inte hade något intresse av att utarbeta någon sådan allmän teori. Jag anser att det beror på den fråga jag utgick från: att partiet är ett redskap för klasskampen, för den revolutionära kampen, och detta redskap måste anpassas till olika situationer. Det kan inte finnas någon allmän syn på partiet som är giltig i alla tider och alla länder. Klasspartiet är ingen religiös sekt med samma utseende världen över. Det är ett redskap för handling och måste passa de konkreta omständigheterna i varje tid och varje land.

Denna anpassning till rådande omständigheter var ständigt levande i Marx’ och Engels’ politiska historia, från deras tidigare politiska samröre med en grupp som de snabbt ansåg vara för sekteristisk – en grupp som stod närmare Blanquis uppfattning – till den mer utvecklade syn de gav uttryck för 1850 i skenet av den revolutionära våg som Europa upplevt 1848. I en berömd text om Tyskland, talade de båda vännerna om att kommunisterna omsatte

exakt den inställning de skisserat i *Kommunistiska manifestet* i syfte att driva på den revolutionära processen och förespråka att proletariatet skulle organisera sig separat från andra klasser.

I detta syfte manade de till bildande av arbetarklubbar. De utgick från vad som hänt under Franska revolutionen då politiska klubbar som jakobinerna blivit viktiga aktörer. De förordade samma sak för Tyskland 1850, men nu som proletära klubbar (för att bilda vad vi idag skulle kalla ett massparti), vars taktik skulle gå ut på att ständigt gå längre än borgerliga eller småborgerliga demokrater. Det proletära partiet måste göra det för att driva processen framåt, göra den till en ständigt pågående process: ”permanent revolution” är det begrepp de använder i detta berömda dokument.

Efteråt tillbringade Marx och Engels åtskilliga år utan att formellt vara involverade i någon politisk organisation ända till bildandet av Första internationalen 1864. Den roll de då gav sig själva var att agera direkt på internationell nivå och inte i någon nationell organisation. Första internationalen sammanförde en rad olika strömningar. Den var allt annat än en monolit och samlade också vad vi idag skulle beteckna som vänsterreformister, anarkister och, givetvis, marxister. Anarkisterna bestod i sin tur av i huvudsak två olika strömningar: anhängare till fransmannen Proudhon och anhängare till ryssen Bakunin. Således anslöt sig en rad tendenser och arbetarorganisationer till Första internationalen, vars officiella namn var ”Internationella Arbetarassociationen” med tidens arkaiska språkbruk.

Första internationalen fick sin kulmen med Pariskommunen. I år har vi firat 150-årsminnet av Pariskommunen, då de arbetande massorna i Paris, arbetare och småbourgeoisie, reste sig. Den startade den 18 mars 1871 och slutade i en blodig massaker två och en halv månad senare. Detta tragiska slut innebar också slutet för Internationalen efter bittra fraktionsstrider som så ofta blir fallet i tider av nederlag och tillbakagång.

Andra internationalen, socialdemokratin, Lenin och Luxemburg

Nästa stadium bestod av uppkomsten av den tyska socialdemokratin, som Marx och Engels följde noga från England. En av Marx berömda texter är *Kritik av Gothaprogrammet*, en kommentar till programförslaget för socialdemokratiska partier i Tyskland inför dess grundningskongress 1875.

Senare, efter Marx' död 1883, bildades Andra internationalen 1889, samma år som hundraårsminnet av Franska revolutionen. Engels var fortfarande verksam, han skulle avlida sex år senare. Således bidrog Marx och Engels under sin levnad till mycket olika organisationsformer. Betänk Internationalerna, den första och den andra: den andra inkluderade masspartier som skilde sig avsevärt från de grupper som varit inblandade i den första och den andra omfattade en smalare samling politiska uppfattningar. Även om den var rätt öppen för diskussioner var inte anarkisterna välkomna. Andra internationalen baserade sig på masspartier som ägnade sig åt alla former av klasskamp, från fackföreningar till valdeltagande, kampformer som i ökande grad hade blivit möjliga och legala i de flesta länder i Europa i slutet av 1800-talet.

Dessa arbetarpartier aktiva i masskamp uppstod som en kritik av blanquismen, eller idén om att en liten grupp av upplysta revolutionärer kan ta makten med våld, i form av en kupp, och sedan efter att ha tagit makten skola om massorna. Detta perspektiv, som uppstod ur en av de radikala strömningarna under Franska revolutionen, hade mött hård kritik av Marx och Engels som drömska och stridande mot deras djupt demokratiska syn på revolutionära förändringar.

Sedan Marx och Engels tid har marxismen, som bekant, framträtt i olika skepnader, men den mest framträdande under 1900-talet var helt klart den ryska modellen. Mer exakt var det den variant av marxismen som utvecklats av bolsjevikfraktionen i det ryska socialdemokratiska partiet, en avdelning av Andra internationalen. Efter splittringen 1912 var både bolsjevik

och mensjeviker medlemmar av den International, som snart skulle hamna i kris i samband med första världskrigets utbrott 1914.

Förhållandena i Ryssland var givetvis helt annorlunda än i Frankrike och Tyskland, eller de flesta andra länder där Internationalen hade stora sektioner. I Ryssland härskade tsarismen, en hård förtryckarstat utan några politiska rättigheter, bortsett från kortvariga perioder. De ryska revolutionärerna fick mestadels verka underjordiskt och gömma sig undan den politiska polisen.

Det är i ljuset av dessa mycket speciella omständigheter som uppkomsten av leninismen som partiteori måste betraktas. Den föddes alldeles i början av förra seklet och dess första viktigare dokument var Lenins *Vad bör göras?* (1902). Den texten erbjöd en syn på organisering och kamp som till stor del var frukten av de omständigheter jag talat om: ett underjordiskt parti av yrkesrevolutionärer som agerade på "konspiratoriskt" vis, vilket ju var enda sättet revolutionärer kunde operera på utifrån den situation som rådde i Ryssland.

Och ändå, när vi granskar hur Lenins tänkande i frågan utvecklades, ser vi att han efter revolutionen 1905 modifierade sitt perspektiv mot en bättre förståelse av möjligheterna till en spontan radikaliserings av de arbetande massorna. Medan han till en början betonat att arbetarna spontant var benägna att stanna innanför gränserna för ett snävt fackligt perspektiv insåg han efter 1905 att arbetarklassen om tillfälle gav kunde vara mer revolutionär än alla andra organisationer – inklusive hans egen!

Detta kunde ändå inte lösa den konflikt som uppstått före 1905 mellan bolsjeviker och mensjeviker om synen på partiet. Hur mycket medlemmar fick partiet ha? Vilka var kraven för att bli medlem? Skulle alla partimedlemmar vara helt och fullt engagerade i den dagliga politiska verksamheten, eller skulle man kunna ha medlemmar som bara betalade medlemsavgift utan några krav på aktiv politisk verksamhet? Den diskussionen hettade till 1903. Men när partiet långt senare splittrades (1912) var den allvarligaste politiska tvistefrågan politisk – inställningen till den liberala bourgeoisien – och inte organisatorisk. Detta är förklaringen till inställningen hos en som Trotskij, som var mycket kritisk till den syn på partiet som kom till uttryck i *Vad bör göras?*, trots att han politiskt stod närmare bolsjevikerna. Därav hans försonliga inställning gentemot båda flyglar efter 1912, eftersom han var överens och oenig med dem i olika frågor.

Under samma tid var Rosa Luxemburg i själva verket mer kritisk till det socialdemokratiska partiet i Tyskland än Lenin. Medan Lenin såg partiet som en förebild och viktig inspirationskälla var Rosa Luxemburg den mest framträdande vänsterkritikern av partiledningen. Hon var också kritisk till Lenins syn på partiet eftersom hon i grunden trodde på den revolutionära potentialen hos arbetarklassen och dess förmåga att överflygla den socialdemokratiska partiledningen i en revolutionär situation.

Denna kortfattade, och ofullständiga, genomgång räcker för att visa att det fanns en komplex och varierad syn på arbetarpartiet och dess roll. Detta gör det än mer nödvändigt att beakta de olika förhållandena i olika länder där företrädarna för dessa uppfattningar hade sin bas. 1917 förvandlades bolsjevikpartiet till ett stort massparti. Under den radikaliserings och revolutionära process som pågick det året vann partiet till sig en stor del av den ryska arbetarklassen och andra delar av den sociala basen för ryska revolutionen: soldater, bönder och andra. För att kunna suga upp den massradikaliserings som förekom öppnade partiet sig rejält. Det vi här ser i arbete är den flexibla organisationsform som krävs för att kunna anpassa sig till en föränderlig situation.

Begreppet "demokratisk centralism", som ofta tillskrivs leninismen, kom i själva verket inte från Lenin. Det är i stället en sammanfattning av den tyska socialdemokratins sätt att fungera, dess förening av demokratisk debatt och centralism i handling. Det avsåg aldrig att förbjuda diskussion. Tvärtom låg betoningen på den "demokratiska" halvan av uttrycket. Till och med

under de bistra förhållandena i Tsarryssland förekom alltid omfattande diskussion, öppna dispyter och bildande av organisatoriska fraktioner inom de olika flyglarna i det ryska socialdemokratiska partiet. Diskussionerna kom i öppna dager när situationen förändrades 1917.

Det var först senare – 1921 – under de svårigheter inbördeskriget innebar, som fraktioner förbjöds i kommunistpartiet (arvtagare till den bolsjevikiska flygeln av socialdemokratiska arbetarpartiet), ett beslut som visade sig vara ett ödesdigert misstag. Det löste inga problem, i stället utnyttjades det av en fraktion i partiet, en grupp inom ledningen, till att ta full kontroll över partiet och göra sig kvitt all opposition. Det var början till den stalinistiska mutationen.

1924 omdefinierade Stalin leninismen och upphöjde den till en rad dogmer. Där ingick en ytterst centralistisk och odemokratisk syn på partiet: dyrkan av partiet och partiledningen, järnhård disciplin, förbud mot fraktioner och, därmed, organiserade diskussioner inom partiet. Det var då som synen utmejslades om partiet som verktyg för ”proletariatets diktatur”, en uppfattning inte bara fjärran från Marx och Engels, utan också från en text som Lenins *Staten och revolutionen* (1917), där partiet inte ens nämns i diskussionen om diktaturen (vilket i viss mån utgör ett problem, eftersom boken borde ha tagit upp vilka rättigheter och vilken roll olika partier skulle ha efter revolutionen). Men avgörande är att denna uppfattning – om partiet som verktyg för proletariatets diktatur – också blev en del av hur leninismen kom att definieras vid denna tid.

Gramsci, ställningskrig och rörligt krig

På samma sätt som marxismens olika skepnader uppvisade har det också funnits flera leninism, den stalinistiska som jag just beskrivit, och sådana som framför allt förknippats med grupper som kallar sig trotskistiska. En del av dessa låg i själva verket ganska nära den stalinistiska versionen. På motsatt sida hittar vi en som Ernest Mandel, den belgiske marxisten, vars leninism ganska nära överensstämmer med Rosa Luxemburgs perspektiv.

En ytterst intressant tanke som utvecklades efter ryska revolutionen stod den berömde italienske marxisten Antonio Gramsci för. När han betraktade händelseutvecklingen i Europa betonade han skillnaderna mellan läget i Ryssland och i Västeuropa. Här återkommer vi till vår utgångspunkt: omständigheterna, det konkreta läget i varje land och region. I Västeuropa var liberal demokrati identiskt med borgerlig ”hegemoni”. För att kunna härska förlitade sig bourgeoisien enbart på våld, utan också på godkännande av en folklig majoritet.

Och den viktiga skillnaden måste beaktas och inte bara överlåtas till försök att kopiera det ryska alternativet. Under normala förhållanden i väst måste arbetarpartiet försöka skapa en alternativ hegemoni, dvs få stöd av befolkningens majoritet i brytningen med bourgeoisens ideologiska dominans. Det måste föra ett ställningskrig under liberala demokratiska förhållanden som ger partiet möjlighet att erövra positioner inom den borgerliga staten i val. Detta ställningskrig är en uvertyr till ett rörligt krig, en beteckning hämtad från militär strategi. Under ett ställningskrig förskansar sig en väpnad styrka i ställningar och styrkepositioner, medan trupperna i rörligt krig sätts i rörelse i syfte att inta fientligt territorium och göra slut på dess vapenmakt. Under normala västliga förhållanden bör arbetarpartiet således gå inför ett utdraget ställningskrig samtidigt som man gör sig redo att övergå till rörligt krig, om och när så fordras.

En materialistisk syn på partiet och Internet

Låt mig till allt detta tillägga vad jag skulle vilja kalla en materialistisk syn på partiet. För marxister är utgångspunkten vid bedömningen av sociala och politiska förhållanden den historiska materialismen: ett visst samhälles organisationsformer tenderar att svara mot dess teknologiska nivå. Detta axiom kan utvidgas att gälla alla former av organisation: vanligen anpassar de sig till de materiella förhållandena. Detta är verkligen fallet när det gäller hur kapitalistiska företag styrs. Samma gäller den revolutionära organisationen: dess art och form

beror i hög grad på de medel som den använder för att framställa sin litteratur, vilka i sin tur i allra högsta grad beror på tillgänglig teknologi och politiska rättigheter. Om ett parti då väljer att förlita sig på underjordiska tryckerier beror det på att det tvingas vara en konspiratorisk organisation med höga krav på centralism och hemlighetsmakeri. Om det kan trycka sin litteratur öppet och legalt kan det vara en öppen och demokratisk organisation (om den medvetet valt en konspiratorisk inriktning handlar det troligast om en sekt och inte om något parti). Detta för oss över till internet som en viktig teknologisk revolution i kommunikationshänseende. Uppfattningen att denna teknologiska förändring inte skulle påverka synen på partiet är det omisskännliga tecknet på att partiet förvandlats till en religionsliknande dogmatisk organisation.

Idag är alla former av organisering beroende av internets existens. Det är orsaken till att nätverkande blivit en mycket mer utbredd organisationsform än någonsin. Nätverkande på virtuella nätverk, som sociala medier, kan också underlätta skapandet av fysiska nätverk. Tack vare internet är ett mycket mer demokratiskt funktionssätt möjligt, både vad gäller informationsdelning och beslutsfattande. Man behöver inte kalla in folk långväga ifrån att träffas fysiskt så fort man behöver ha en demokratisk diskussion och ta beslut.

Internets potential är enorm och vi står bara i början av dess användningsmöjligheter. Det svarar mot den starka aversion mot centralism och ledarskapskult som finns hos den nya generationen. Jag anser det vara ganska hälsosamt att en sådan misstro finns hos den nya generationen i jämförelse med de mönster som var rådande på 1900-talet.

Nätverkande är verkligen dagens melodi. Det började tidigt med zapatisterna, som förordade denna organisationsform redan på 1990-talet. Ett viktigt uttryck idag är *Black Lives Matter* (BLM). Den rörelsen startade för några år sedan, i huvudsak i form av nätverk runt en online-plattform och en gemensam uppsättning principer. Lokalavdelningar ansluter sig bara till de allmänna principerna hos en rörelse som saknar central struktur: bara horisontellt nätverkande utan något ledande centrum, ingen hierarki, ingen vertikal organisering. Det är i högsta grad en produkt av vår tid och hade inte varit möjlig i denna omfattning utan den moderna teknologin. Det är en bra illustration till den materialistiska synen på organisering.

Nätverkande pågår också i en annan viktig händelse på sistone, i Sudan på den afrikanska kontinenten. Den revolution i Sudan som startade i december 2018 har upplevt bildande av motståndskommittéer, som är lokalavdelningar i huvudsak verksamma i områden i städerna där var och en av dem har hundratals medlemmar, för det mesta ungdomar. I varje viktigare stad finns flera dussin sådana kommittéer med hundratals medlemmar i var och en av dem. Tiotusentals människor är organiserade på det sättet i de större städerna. Deras sätt att fungera påminner om BLM: gemensamma principer, gemensamma målsättningar, ingen central ledning, intensiv användning av sociala medier. Däremot hämtar de inte sin inspiration från BLM. De är mer ett tidens tecken, en produkt av den tidigare nämnda aversionen mot tidigare centraliserade försök, med sorgligt resultat, i kombination med den nya teknologin.

Detta avskaffar emellertid inte behovet av en politisk organisation av likasinnade personer som – i likhet med kommunisterna i *Kommunistiska manifestet* – delar specifika åsikter och vill främja dem. Men den kvalitativt högre nivån av organisationsdemokrati som modern teknologi möjliggör gäller också för sådana partier av likasinnade. Revolutionära marxister måste sikta på att bygga ett arbetarklassens massparti och till sist också leda det – om och när de lyckats övertyga en majoritet om sina åsikter. Därför bör de också ansluta sig till arbetarpartier av masskaraktär när sådana existerar och om inte bidra till byggandet av dem.

Sammanfattningsvis är det avgörande i det jag tog upp i början att denna typ av organisation är beroende av de konkreta förhållandena på den plats man tänker sig bygga den. Tiden och platsen är avgörande förutom den teknologiska aspekten. Det är mycket viktigt att undvika att hamna i sekterismen med självtänksamma "avantgarde-partier". Status som avantgarde är något

som måste erövrats i praktiken, inget man bara kan tillkännage. Om man verkligen vill vara ett avantgarde måste man förtjäna att betraktas som det.

Revolutionära marxister som vill bygga ett avantgarde-parti måste, som i *Kommunistiska manifestet*, betrakta sig själva som en del av en bredare klassrörelse av andra organisationer av olika karaktär. De måste sikta på att bygga ett arbetarnas massparti och till sist leda det – om och när de lyckats övertyga en majoritet om sina åsikter. Därför måste de också ansluta sig till arbetar- och antikapitalistiska partier av masskaraktär när sådana existerar, och om inte bidra till att bygga dem. Det är inte genom att bygga ett självutnämnt "avantgarde-parti" och rekrytera medlemmar en och en till sina led som man bygger ett massparti. Så fungerar det inte. Dessutom kan socialism bara vara demokratisk. Det låter banalt att säga det, men det betyder att det inte går att förändra samhället till det bättre utan att majoriteten är för förändringen. Annars, vilket historien så tragiskt har visat oss, slutar det i totalitarism och diktatur. Och priset för det är högt.

Slutligen vill jag framhålla vikten av demokratisk vaksamhet mot den frätande inverkan borgerliga institutioner och byråkratiska tendenser kan ha. Inte alla men i de flesta länder idag går det att ge sig in i det ställningskrig Gramsci talade om och detta innebär kamp inom valda institutioner i borgarstaten. Detta måste givetvis förenas med kamp utifrån via fackföreningar och olika former av klasskamp som strejker, sittdemonstrationer, ockupationer, demonstrationer, och så vidare.

Under ställningskriget kommer revolutionärerna att få känna av de frätande effekterna hos borgerliga institutioner, för valda ombud kan drabbas av kapitalismens korrupperande inverkan. Samma gäller byråkratins korrupperande inverkan i fackföreningar och andra institutioner inom arbetarrörelsen. Revolutionärer måste vara vaksamma mot dessa oundvikliga faror och hitta nya sätt att hindra de frätande ämnena att ta överhand. Det är också en avgörande del av de historiska lärdomar vi måste ha klart för oss.

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

Följande texter handlar främst om den kontroversiella frågan om Lenins partiuppfattning

Allmänt om Lenins uppfattning om partiet:

Paul Le Blanc, [Lenin och det revolutionära partiet](#)

Vad bör göras och Lenins partiuppfattning:

Hal Draper: [Mytbildningen kring Lenins "partiuppfattning" eller vad de gjorde med "Vad bör göras?"](#),

Paul Le Blanc, [Lenin och vi: Till det förgångna, tillbaka till framtiden](#) (om den leninistiska partiuppfattningen och dess tillämplighet idag)

Lars T Lih, [Kautsky och Lenin](#) (visar att Lenins organisationsuppfattning var starkt påverkad av tysken Kautsky)

Lars T Lih, [Lenin, bolsjevikpartiet – ödet för en formulering: Från "Demokratisk centralism" till "Demokratisk centralism"](#) (om begreppet "demokratisk centralism" och hur det använts genom historien)

Martin Fahlgren: [Kfml\(r\), Lenin och "Vad bör göras?"](#) (dåvarande KFmlr, dagens KP, förfäktade en stalinistisk syn på partiet och *Vad bör göras?*)

Om fraktionsförbudet i det sovjetiska kommunistpartiet:

Charles Bettelheim: [Införandet av fraktionsförbudet i SUKP 1921](#) (innehåller länkar till fler

texter om detta ämne)